

Emotional Intelligence of Upper Secondary School Students at Southernmost Border Provinces, Thailand

Banyat Yongyuan¹, Saisopa Tongchai², Siriporn Pitakjinda³, Yuwadee Chaykliang⁴, Soleeha Laoma⁵, Wanna Glangprapan⁶ and Maliwan Mukdacharn⁷

¹Ph.D. (Demography), Lecturer

Department of Psychology and Guidance, Faculty of Education, Prince of Songkla University
E-mail: ybanyat@bunga.pn.psu.ac.th

²Kuanniengwittaya School,

³Theppittayapanumas School, Songkla Province

⁴Dechapattanayanukul School, Pattani Province

⁵Yala Hospital, Yala Province

⁶Viangsuwanwittayakom School,

⁷Narasiklalai School, Narathiwat Province

Abstract

The purposes of this research were 1) to study upper secondary school students' level of emotional intelligence (EI) in the southernmost border provinces, Thailand 2) to compare the samples' emotional intelligence on the basis of sex, religion, leader experience, class level, study program and grade point average. The sample consisted of 1,384 upper secondary school students at the southernmost border provinces, Songkla; Pattani; Yala; and Narathiwat. The research instrument was the Emotional Intelligence Inventory consisting of 124 question items. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. Pairwise differences were established using Scheffe's method. The finding indicated that: 1) About two-thirds of the students had EI at the moderate level, 18 percent at the nearly high level and 17 percent at the lower moderate level. 2) The EI of the students were significantly different in variables of sex, leader experience, study program and grade point average. There were no differences in variables of religion and class level.

Keywords: emotional intelligence, southernmost border provinces, upper secondary school students.

Songklanakarin Journal of Social Sciences and Humanities 11(3) Jul. - Sep. 2005: 275-292

รับต้นฉบับ 4 มกราคม 2548 ปรับปรุง-แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 28 มีนาคม 2548

รับลงตีพิมพ์ 10 พฤษภาคม 2548

เชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของประเทศไทย

บัญญัติ ยงยวน¹, สายโสภา ทองสาย², ศิริพร พิทักษ์จินดา³, ยุวดี ชายเกลี้ยง⁴,
สลีหะ เล้ามะ⁵, วรรณ กลางประพันธ์⁶ และมลิวลัย มุกดาจารย์⁷

¹ปช.ด. (ประชากรศาสตร์), อาจารย์

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,

²โรงเรียนควนเนียงวิทยา อำเภอควนเนียง,

³โรงเรียนเทพพิทยากานูมาศ อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

⁴โรงเรียนเดชะปัตตนิยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

⁵โรงพยาบาลศูนย์ยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

⁶โรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม อำเภอแวง,

⁷โรงเรียนนราสิกขาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามตัวแปรเพศ ศาสนา ประสบการณ์การเป็นผู้นำ ระดับชั้น แผนการเรียน และระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 1,384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดเชาวน์อารมณ์ จำนวน 124 ข้อ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนประมาณสองในสามมีเชาวน์อารมณ์ในระดับปานกลางร้อยละ 18 มีเชาวน์อารมณ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และร้อยละ 17 มีเชาวน์อารมณ์ในระดับต่ำกว่าปานกลาง 2) เชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปรเพศ ประสบการณ์การเป็นผู้นำ แผนการเรียน และระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม แต่ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญของเชาวน์อารมณ์ในตัวแปรศาสนา และระดับชั้น

คำสำคัญ: จังหวัดชายแดนภาคใต้, เชาวน์อารมณ์, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากมนุษย์คือผู้กำหนดทิศทางของการพัฒนา ประเทศใดสังคมใดที่ประกอบด้วยประชากรที่มีคุณภาพ สังคมนั้นจะเป็นสังคมแห่งการพัฒนา สร้างสรรค์ นำมาซึ่งความเจริญ และสงบสุข ดังนั้น การจะพัฒนาประเทศหรือการพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ประการแรกคือ ต้องพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ

การให้การศึกษาแก่เยาวชนของประเทศถือว่าเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม คุณธรรม จริยธรรม แต่ในสภาพความเป็นจริงของระบบการศึกษาไทยยังคงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความรู้ทางวิชาการเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการบรรจุเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนจำนวนมาก เพื่อให้นักเรียนมีความรู้มากพอที่จะสอบแข่งขันเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้ ซึ่งการให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระความรู้อย่างมากนั้น ส่งผลให้ การพัฒนาผู้เรียนในด้านอื่น ๆ ต้องลดความสำคัญลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางด้านอารมณ์ หรือเชาวน์อารมณ์ (Emotional Intelligence)

เชาวน์อารมณ์ แปรมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Emotional Intelligence และคำอื่นๆ เช่น Emotional Ability, Interpersonal Intelligence, Multiple Intelligence หรือ Emotional Quotient ปัจจุบันคนไทยคุ้นเคยกับคำว่า "อีคิว" บางคนก็เรียกว่า "ความฉลาดทางอารมณ์", ปรัชญาทางอารมณ์ เป็นต้น คำว่า "เชาวน์อารมณ์" นี้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Salovey และคณะ (2000, 506) กล่าวว่า เชาวน์อารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ ประเมิน และแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกที่เกิดขึ้น สามารถควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ อันนำไปสู่การพัฒนาอารมณ์ สติปัญญา และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

Goieinan (1998 อ้างใน วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2542, 31) กล่าวว่า เชาวน์อารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและของผู้อื่นเพื่อ การสร้างแรงจูงใจในตัวเอง บริหารจัดการอารมณ์ต่าง ๆ ของตนและอารมณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้

Bar-On (1998 อ้างใน คมเพชร ธีตรศุกกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2544, 10) กล่าวว่า เชาวน์อารมณ์เป็นความสามารถที่ไม่ใช่ด้านพุทธิปัญญา (Non-cognitive Capabilities) และเป็นสมรรถนะ รวมทั้งทักษะต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในการเผชิญปัญหาตลอดทั้งอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิต

Cooper และ Sawaf (1997 อ้างใน ทศพร ประเสริฐสุข, 2542, 21) กล่าวว่า เชาวน์อารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และรู้จักใช้พลังทางอารมณ์ของตน เป็นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ และโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

จากความหมายของเชาวน์อารมณ์ดังกล่าว พอสรุปได้ว่า เชาวน์อารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

เชาวน์อารมณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำบุคคลไปสู่ความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ดังที่ Goleman (1995 citing in O'Neil, 1996, 6) กล่าวว่า ทั้งเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient) หรือ IQ และเชาวน์อารมณ์ (Emotional Intelligence) หรือ EI มีความสำคัญ คือ ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และครอบครัว โดยความสำเร็จดังกล่าวของบุคคลร้อยละ 20 เป็นผลมาจากเชาวน์ปัญญาหรือความฉลาดทาง สติปัญญา ขณะที่ร้อยละ 80 เป็นผลมาจากปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งในปัจจัยอื่น ๆ เหล่านี้ก็มีเชาวน์อารมณ์รวมอยู่ด้วย

ด้วยความสำคัญของเชาวน์อารมณ์ที่มีต่อความสำเร็จของบุคคลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากนักเรียนวัยนี้อยู่ในช่วงของวัยรุ่นซึ่งโดยธรรมชาติแล้วเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรงมากกว่าวัยอื่นๆ จนได้ชื่อ ว่า "วัยพายุบูแคม" ทำให้นักเรียนวัยนี้เกิดความขัดแย้ง

กับผู้ปกครอง ครู เพื่อนนักเรียน และบุคคลรอบข้างอยู่
เนื่อง ๆ บางคนจะใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยขาดสติยับยั้ง
ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยใช้อารมณ์และวิธีการที่รุนแรง
และบางครั้งกลายเป็นข่าวที่น่าเศร้าสลดใจ เช่น การ
กระโดดตึกฆ่าตัวตายเมื่อผลการเรียนไม่เป็นดังที่หวัง การ
ฆ่าเพื่อนสาวเพราะอาฆาตแค้นที่ถูกสลัดรัก การฆ่าเพื่อน
นักเรียนด้วยกันเนื่องจากถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี เป็นต้น ซึ่ง
พฤติกรรมเหล่านี้แสดงถึงการมีเชาวน์อารมณ์ระดับต่ำ
นั่นเอง

การศึกษาเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ครั้งนี้ จะเป็น
ประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่
เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อจะได้รู้ระดับเชาวน์อารมณ์
ของนักเรียนเหล่านี้ตลอดจนรู้ถึงตัวแปรบางประการที่มี
ความสัมพันธ์กับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียน และประการ
สำคัญคือ นำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผน
พัฒนาเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
จำแนกตามตัวแปรเพศ ศาสนา ประสบการณ์การเป็น
ผู้นำ ระดับชั้น แผนการเรียน และระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ที่มีเพศ ศาสนา ประสบการณ์การเป็น
ผู้นำ ระดับชั้น แผนการเรียน และระดับคะแนนเฉลี่ย
สะสมที่ต่างกันจะมีเชาวน์อารมณ์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเชาวน์อารมณ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ที่ลงทะเบียน
เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี
ยะลา และนราธิวาส จำนวน 32,595 คน โดยใช้การสุ่ม
แบบหลายขั้นตอนได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้
จำนวน 1,384 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เชาวน์อารมณ์ (Emotional Intelligence)**
หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการรับรู้ และ
เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมการ
แสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม
สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข
2. **นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน
จังหวัดชายแดนภาคใต้** หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่
2 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา
และนราธิวาส

3. **ประสบการณ์การเป็นผู้นำ** หมายถึง นักเรียน
เคยเป็นผู้นำหรือกำลังเป็นผู้นำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือ
หลาย ๆ เรื่อง เช่น หัวหน้าห้อง ประธานกลุ่ม ประธาน
ชมรม ระหว่างที่เรียนอยู่ในชั้น ม.4, ม.5 หรือ ม.6 ซึ่ง
ในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 1) เป็นผู้นำ 2) ไม่เป็นผู้นำ

4. **ระดับชั้น** หมายถึง ชั้นเรียนที่นักเรียน
กำลังเรียนอยู่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 แบ่ง
เป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (ม.4, ม.5 และ
ม.6)

5. **แผนการเรียน** หมายถึง กลุ่มสาระหลักที่
นักเรียนเลือกเรียน แบ่งเป็น 1) แผนการเรียน
วิทยาศาสตร์ 2) แผนการเรียนศิลป์-คำนวณ 3) แผนการ
เรียนศิลป์-ภาษา และ 4) แผนการเรียนอื่นๆ

6. **ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม** หมายถึง ผลการ
เรียนเฉลี่ยสะสมของทุกวิชาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จนถึงขณะตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 1) คะแนนเฉลี่ย
สะสมต่ำกว่า 2.00 2) คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.99
และ 3) คะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00-4.00

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยนักเรียนเหล่านี้ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 รวมนักเรียนทั้งสิ้น 32,595 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ดังนี้

1.1 เลือกจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกแบบเจาะจง คือ จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

1.2 เลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้โรงเรียนตัวอย่าง จำนวน 7 โรงเรียน ดังนี้

1.2.1 จังหวัดสงขลา จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทพา โรงเรียนเทพพิทยาภานูมาศ อำเภอเทพา และโรงเรียนควนเนียงวิทยา อำเภอควนเนียง

1.2.2 จังหวัดปัตตานี จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล อำเภอเมืองปัตตานี

1.2.3 จังหวัดยะลา จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง อำเภอเมืองยะลา

1.2.4 จังหวัดนราธิวาส จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนราสิกขาลัย อำเภอเมืองนราธิวาส และโรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม อำเภอแก้ว

1.3 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ของแต่ละโรงเรียนข้างต้น โดยใช้สูตรของโทโร ยามาเน (Yamane, 1970 : 886 อ้างถึงใน สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544:127) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1

1.4 กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้น แผนการเรียน และเพศ โดยเทียบสัดส่วนจากจำนวนประชากรของแต่ละโรงเรียน

1.5 สุ่มอย่างง่าย ให้ได้จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนที่กำหนด

ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าแบบประเมินบางฉบับขาดความสมบูรณ์จึงต้องตัดทิ้ง และเหลือแบบประเมินที่ใช้วิเคราะห์จริง จำนวน 1,384 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบวัดเขาวน้อารมณ์ตามองค์ประกอบของบาร์ออน (Bar-On) ซึ่งพัฒนาโดย คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544, 5-6) ดังนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. จังหวัดสงขลา		
1.1 โรงเรียนเทพา	254	127
1.2 โรงเรียนเทพพิทยาภานูมาศ	149	74
1.3 โรงเรียนควนเนียงวิทยา	320	178
2. จังหวัดปัตตานี		
โรงเรียนเดชะปัตตนยานุกูล	1,340	306
3. จังหวัดยะลา		
โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง	1,490	316
4. จังหวัดนราธิวาส		
4.1 โรงเรียนนราสิกขาลัย	679	252
4.2 โรงเรียนเวียงสุวรรณวิทยาคม	228	145
รวม	4,460	1,398

2.1 องค์ประกอบส่วนบุคคล (Intrapersonal Factors) ประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

2.1.1 ความสามารถในการตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง รู้จักและเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง (Emotional Self-awareness)

2.1.2 ความสามารถในการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและความเชื่อของตนเอง (Assertiveness)

2.1.3 การเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง สามารถตระหนักรู้คุณค่าและยอมรับในศักดิ์ศรีของตนเอง (Self-regard)

2.1.4 ความสามารถในการรู้จักและเข้าใจศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง (Self-actualization)

2.1.5 มีความรู้สึกอิสระ มีอารมณ์ความรู้สึกที่แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระทางความคิดในการตัดสินใจด้วยตนเอง และไม่มีความยุ่งยากใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Independence)

2.2 องค์ประกอบระหว่างบุคคล (Interpersonal Factors) ประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

2.2.1 ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถรับรู้ เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น (Empathy)

2.2.2 ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Interpersonal Relationship)

2.2.3 ความสามารถด้านความรับผิดชอบทางสังคม สามารถให้การยอมรับและนับถือผู้อื่น ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่น (Social Responsibility)

2.3 องค์ประกอบปรับตัว (Adaptability Factors) ประกอบด้วยทักษะย่อยดังนี้

2.3.1 ความสามารถในการแก้ปัญหา สามารถคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีสติก่อนที่จะลงมือแก้ปัญหา (Problem Solving)

2.3.2 ความสามารถที่จะตรวจสอบตามความเป็นจริง สามารถตรวจสอบความคิด ความรู้สึก ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง (Reality Testing)

2.3.3 มีความยืดหยุ่น สามารถปรับความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม (Flexibility)

2.4 องค์ประกอบการจัดการความเครียด (Stress-management Factors) ประกอบด้วยทักษะย่อย ดังนี้

2.4.1 ความสามารถที่จะยับยั้งในการจัดการความเครียด สามารถเผชิญปัญหา ยับยั้งที่จะต่อสู้ในการจัดการปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเครียดอย่างมีสติ (Stress Tolerance)

2.4.2 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ความรู้สึก หรือความต้องการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ หรือเกิดขึ้นจากสิ่งที่ยั่วยุต่าง ๆ ไม่ให้รุนแรงเกินไป และควบคุมให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม (Impulse Control)

2.5 องค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไป (General Mood Factors) ประกอบด้วยทักษะย่อยดังนี้

2.5.1 การมีความสุข เกิดความพึงพอใจกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน (Happiness)

2.5.2 การมองโลกในแง่ดี มีความมั่นใจในสิ่งที่ทำ มีความรู้สึกที่ดีต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความพยายามมุ่งมั่นต่อสู้เพื่อความสำเร็จในชีวิต มีเหตุผล มีสติ (Optimism)

มาตรฐานประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่นไทย ซึ่งพัฒนาจากแบบวัดเชาว์อารมณ์ตามองค์ประกอบของบาร์ออน (Bar-on) โดย คมเพชร ฉัตรศุภกุล และ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544, 72-77) เป็นมาตรฐานประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ จำนวนข้อคำถาม 124 ข้อ ได้จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธี A Varimax Rotation นอกจากนี้พบว่ามาตรฐานชุดนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวมของแต่ละองค์ประกอบระหว่าง 0.70-0.73 และมีค่าสัมประสิทธิ์ของความคงที่ภายในของแต่ละองค์ประกอบ ตั้งแต่ 0.70-0.85 นอกจากนี้ยังมีกรรมนามาตราประเมินชุดนี้ไปหาปกติวิสัยหรือเกณฑ์ปกติของความฉลาดทางอารมณ์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 6,301 คน และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของเชาว์อารมณ์ดังตาราง 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินโดยขอความร่วมมือผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนตัวอย่าง และประสานงานกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียนในการให้

ตาราง 2 เกณฑ์การแปลความหมายของเชาวน์อารมณ์

ค่าคะแนนมาตรฐาน T-score	การแปลความหมาย
ตั้งแต่ 19.99 ลงมา	มีเชาวน์อารมณ์ต่ำ
20.00 - 39.99	มีเชาวน์อารมณ์ต่ำกว่าปานกลาง
40.00 - 59.99	มีเชาวน์อารมณ์ปานกลาง
60.00 - 79.99	มีเชาวน์อารมณ์ค่อนข้างสูง
80 ขึ้นไป	มีเชาวน์อารมณ์สูง

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบประเมินเชาวน์อารมณ์ (หรือมาตรประเมินความฉลาดทางอารมณ์) โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการให้นักเรียนตอบแบบประเมินและเก็บรวบรวมแบบประเมินด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนำคะแนนดิบของนักเรียนแต่ละคนไปเทียบกับคะแนนมาตรฐาน (T-score) ของปกติวิสัย (Norm) ของวัยรุ่นไทยอายุ 16-18 ปี ซึ่งพัฒนาโดยคมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544, 40) แล้วจึงนำคะแนนมาตรฐาน มาแปลความหมายเป็นระดับเชาวน์อารมณ์ต่อไป

4.2 การเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามตัวแปร เพศ ศาสนา และประสบการณ์การเป็นผู้นำ วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน

4.3 การเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามตัวแปร ระดับชั้นแผนการเรียน และระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม วิเคราะห์ด้วยสถิติ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และสถิติการเปรียบเทียบรายคู่ของเซฟเฟ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังแสดงในตาราง 3 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีระดับเชาวน์อารมณ์ทั้ง 5

องค์ประกอบและเชาวน์อารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประมาณร้อยละ 65 หรือสองในสามของกลุ่มตัวอย่าง และที่เหลืออีกร้อยละ 35 หรือหนึ่งในสามของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับเชาวน์อารมณ์ในระดับค่อนข้างสูงและระดับต่ำกว่าปานกลาง ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 17.6 และ 17.1 ตามลำดับ) และพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเชาวน์อารมณ์ในระดับสูงและต่ำมีสัดส่วนที่น้อยมาก รวมกันแล้วไม่ถึงร้อยละ 1

2. การเปรียบเทียบเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามตัวแปรเพศ ศาสนา และประสบการณ์การเป็นผู้นำ วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ที่กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน ดังแสดงในตาราง 4, 5 และ 6 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพศชายและหญิงมีเชาวน์อารมณ์โดยรวม และเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบระหว่างบุคคล องค์ประกอบการปรับตัว และองค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยพบว่านักเรียนหญิงมีเชาวน์อารมณ์สูงกว่านักเรียนชาย ยกเว้นองค์ประกอบ การจัดการความเครียด ที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 5 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม มีเชาวน์อารมณ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อวิเคราะห์เป็นรายองค์ประกอบ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามมีเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคล และองค์ประกอบ การปรับตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมีเชาวน์อารมณ์สูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม

ตาราง 3 ระดับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามองค์ประกอบของเขาวนอารมณ์

องค์ประกอบของเขาวนอารมณ์	ค่าต่ำสุด-สูงสุดของคะแนนมาตรฐาน T-score	จำนวน (คน) และร้อยละของระดับเขาวนอารมณ์					รวม (คน/ร้อยละ)
		ระดับสูง T 80 ขึ้นไป	ระดับค่อนข้างสูง T 60-79.99	ระดับปานกลาง T 40-59.99	ระดับต่ำกว่าปานกลาง T 20-39.99	ระดับต่ำ T 19.99 ลงมา	
องค์ประกอบส่วนบุคคล	15.04 - 78.72	-	211 (15.2)	932 (67.4)	239 (17.3)	2 (0.1)	1,384 (100)
องค์ประกอบระหว่างบุคคล	9.35 - 74.72	-	223 (16.1)	921 (66.5)	237 (17.2)	3 (0.2)	1,384 (100)
องค์ประกอบปรับตัว	17.84 - 82.53	3 (0.2)	219 (15.8)	950 (68.6)	211 (15.3)	1 (0.1)	1,384 (100)
องค์ประกอบการจัดการความเครียด	19.15 - 77.10	-	246 (17.8)	926 (66.9)	210 (15.2)	2 (0.1)	1,384 (100)
องค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไป	12.59 - 73.87	-	222 (16.1)	886 (64.0)	274 (19.8)	2 (0.1)	1,384 (100)
เขาวนอารมณ์โดยรวม	7.96 - 79.63	-	243 (17.6)	903 (65.2)	237 (17.1)	1 (0.1)	1,384 (100)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนเขาวนอารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพศชาย (n = 520) และเพศหญิง (n = 864)

เขาวนอารมณ์	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
องค์ประกอบส่วนบุคคล	3.44	.37	3.57	.38	-6.21***
องค์ประกอบระหว่างบุคคล	3.68	.41	3.94	.41	-11.11***
องค์ประกอบปรับตัว	3.14	.34	3.26	.37	-6.07***
องค์ประกอบการจัดการความเครียด	3.25	.49	3.23	.54	0.55
องค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไป	3.62	.42	3.75	.42	-5.63***
เขาวนอารมณ์โดยรวม	3.63	.33	3.78	.35	-7.65***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตามตาราง 6 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำและไม่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำ มีเขาวนอารมณ์โดยรวม องค์ประกอบส่วนบุคคล และองค์ประกอบระหว่างบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .001 และมีเขาวนอารมณ์ในองค์ประกอบการจัดการความเครียดและองค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่านักเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำมีเขาวนอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ไม่มี

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนเขาวนัารมณัแต่ละองคัประกอบ และ โดยรวมของนักรเรียนชั้นมัธยมศึษาตอนปลายที่นับถึศาสนาพุทธ (n = 859) และศาสนาอิสลาม (n = 525)

เขาวนัารมณั	ศาสนา				t
	พุทธ		อิสลาม		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
องคัประกอบส่วบุคคล	3.54	.39	3.49	.38	2.60**
องคัประกอบระหว่่างบุคคล	3.85	.43	3.84	.42	0.27
องคัประกอบกรปรับตั	3.24	.37	3.18	.35	2.91**
องคัประกอบกรจัดการความเครียด	3.24	.54	3.24	.51	-0.16
องคัประกอบภาวะอรมณัทั้ไป	3.71	.43	3.70	.43	0.38
เขาวนัารมณัโดยรวม	3.73	.36	3.70	.33	1.63

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการเปรียบเทียบคะแนนเขาวนัารมณัแต่ละองคัประกอบ และ โดยรวมของนักรเรียนชั้นมัธยมศึษาตอนปลายที่มีประสบการณัการเป็นผู้นำ (n = 336) และไม่มีประสบการณัการเป็นผู้นำ (n = 1048)

เขาวนัารมณั	ประสบการณัการเป็นผู้นำ				t
	เป็นผู้นำ		ไม่เป็นผู้นำ		
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
องคัประกอบส่วบุคคล	3.60	.40	3.49	.38	4.63***
องคัประกอบระหว่่างบุคคล	3.92	.44	3.82	.42	3.68***
องคัประกอบกรปรับตั	3.23	.37	3.21	.36	0.90
องคัประกอบกรจัดการความเครียด	3.31	.54	3.21	.52	2.94**
องคัประกอบภาวะอรมณัทั้ไป	3.76	.42	3.69	.43	2.86**
เขาวนัารมณัโดยรวม	3.79	.36	3.70	.34	3.94***

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประสบการณัการเป็นผู้นำกเว้นองคัประกอบกรปรับตั ที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

3. การเปรียบเทียบเขาวนัารมณัของนักรเรียนชั้นมัธยมศึษาตอนปลาย ตามตัวแปร ระดับชั้นแผนกรเรียน และระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม วิเคราะห์ด้วยสถิติ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และสถิติการเปรียบเทียบรายคู้ของเซฟเฟ้ ดังแสดงในตาราง 7, 8, 9, 10 และ 11

การวิเคราะห์ความแปรปรวนตามตาราง 7 พบว่า นักรเรียนชั้นมัธยมศึษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และปีที่ 6 มี

เขาวนัารมณัโดยรวมและเขาวนัารมณัแต่ละองคัประกอบ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตามตาราง 8 พบว่านักรเรียนชั้นมัธยมศึษาตอนปลายที่เรียนแผนกรเรียนต่างกันมีเขาวนัารมณัโดยรวมและเขาวนัารมณัแต่ละองคัประกอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู้ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ ได้ผลดังตาราง 9

ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู้ ดังตาราง 9 พบว่านักรเรียนแผนกรเรียนวิทยาศาสตร์ มี

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (n = 447) มัธยมศึกษาปีที่ 5 (n = 480) และมัธยมศึกษาปีที่ 6 (n = 427)

เชาวน์อารมณ์		df	SS	MS	F
องค์ประกอบส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	.23	.12	.78
	ภายในกลุ่ม	1381	204.93	.15	
	รวม	1383	205.16		
องค์ประกอบระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	.77	.39	2.11
	ภายในกลุ่ม	1381	253.13	.18	
	รวม	1383	253.90		
องค์ประกอบการปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	.50	.25	1.90
	ภายในกลุ่ม	1381	183.57	.13	
	รวม	1383	184.07		
องค์ประกอบการจัดการ ความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	2	.72	.36	1.29
	ภายในกลุ่ม	1381	385.14	.28	
	รวม	1383	385.86		
องค์ประกอบภาวะอารมณ์ ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	.30	.15	.84
	ภายในกลุ่ม	1381	250.74	.18	
	รวม	1383	251.04		
เชาวน์อารมณ์โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.20	.10	.824
	ภายในกลุ่ม	1381	169.14	.12	
	รวม	1383	169.34		

เชาวน์อารมณ์ในแต่ละองค์ประกอบและเชาวน์อารมณ์โดยรวมสูงกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลป์คำนวณ ศิลป์ภาษาและแผนการเรียนอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่านักเรียนแผนการเรียนศิลป์คำนวณ ศิลป์ภาษาและแผนการเรียนอื่นๆ มีเชาวน์อารมณ์ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนตามตาราง 10 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและเชาวน์อารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ ได้ผลดังตาราง 11

ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ดังตาราง 11 พบว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 มีเชาวน์อารมณ์โดยรวม และเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบต่ำกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00-2.99 และ 3.00-4.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และพบว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00-2.99 มีเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบด้านการปรับตัว และเชาวน์อารมณ์โดยรวม ต่ำกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00-4.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

1. ระดับเชาวน์อารมณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 2 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 65 หรือประมาณสองในสามของกลุ่มตัวอย่างมีเชาวน์อารมณ์อยู่ในระดับปานกลางส่วนที่เหลือร้อยละ 18 มีเชาวน์อารมณ์ระดับค่อนข้างสูง และร้อยละ 17 มีเชาวน์อารมณ์ระดับต่ำกว่าปานกลาง ขณะที่ระดับเชาวน์อารมณ์สูงและต่ำ มีสัดส่วนที่น้อยมากไม่ถึงร้อยละ 1 เมื่อพิจารณาการกระจายของข้อมูลจะพบว่ามีลักษณะเป็นโค้งปกติแสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเขาวนอารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ (n = 636) แผนการเรียนศิลป์คำนวณ (n = 413) แผนการเรียนศิลป์ภาษา (n = 173) และแผนการเรียนอื่น (n = 162)

เขาวนอารมณ์		df	SS	MS	F
องค์ประกอบส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	7.24	2.41	16.83***
	ภายในกลุ่ม	1380	197.92	.14	
	รวม	1383	205.16		
องค์ประกอบระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	3	8.04	2.68	15.05***
	ภายในกลุ่ม	1380	245.86	.18	
	รวม	1383	253.91		
องค์ประกอบการปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	7.40	2.47	19.26***
	ภายในกลุ่ม	1380	176.68	.13	
	รวม	1383	184.07		
องค์ประกอบการจัดการความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	3	8.13	2.71	9.91***
	ภายในกลุ่ม	1380	377.72	.27	
	รวม	1383	385.86		
องค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	3	6.04	2.01	11.33***
	ภายในกลุ่ม	1380	245.01	.18	
	รวม	1383	251.04		
เขาวนอารมณ์โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	7.98	2.66	22.75***
	ภายในกลุ่ม	1380	161.36	.12	
	รวม	1383	169.34		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ระดับเขาวนอารมณ์เป็นไปตามปกติวิสัยของวัยรุ่นไทยซึ่งศึกษาโดยคมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544, 40)

2. เพศกับเขาวนอารมณ์ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของเขาวนอารมณ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ ดังตาราง 4 พบว่าเขาวนอารมณ์ของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย ในองค์ประกอบโดยรวม และองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบระหว่างบุคคล องค์ประกอบการปรับตัว องค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่สอดคล้องกับข้อค้นพบของ คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544, 42) ที่พบว่าเขาวนอารมณ์โดยรวมและเขาวนอารมณ์ในทุกองค์ประกอบย่อย ได้แก่ องค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบระหว่างบุคคล องค์ประกอบการปรับตัว องค์ประกอบการจัดการกับความเครียด องค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไปของวัยรุ่นไทยอายุ 12-18 ปี เพศหญิงสูงกว่าวัยรุ่นไทยเพศชาย

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวัดเขาวนอารมณ์ ในวัยรุ่นออสเตรเลีย อายุ 13-15 ปี ของ Ciarrochi Chan และ Bajgar (2001, Abstract) พบว่าวัยรุ่นหญิง มีคะแนนเขาวนอารมณ์โดยรวมสูงกว่าวัยรุ่นชาย ขณะที่ Holmes และคณะ (2001, Abstract) พบว่าวัยรุ่นหญิง มีความสามารถในการปรับตัวด้านอารมณ์ (Emotional Adjustment) สูงกว่าวัยรุ่นชาย นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาหญิง ระดับวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 ในสหรัฐ มีคะแนนเขาวนอารมณ์โดยรวมสูงกว่านักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญ (Fledman, 2003, Abstract; Johnston, 2003, Abstract)

การที่พบว่าเขาวนอารมณ์ของวัยรุ่นหญิงสูงกว่าวัยรุ่นชาย อาจเป็นเพราะอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู บุตรหญิงให้มีความเป็นหญิงหรือความเป็นกุลสตรี รู้จักควบคุมอารมณ์และความรู้สึก ไม่ให้แสดงออกมากเกินไปให้มีความอ่อนโยนเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ขณะที่วัยรุ่นชาย จะได้รับการอบรมที่ไม่เข้มงวดเหมือนอย่างวัยรุ่นหญิง

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของคะแนนเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ แผนการเรียนศิลป์คำนวณ แผนการเรียนศิลป์ภาษา และแผนการเรียนอื่นๆ

เชาวน์อารมณ์	ค่าเฉลี่ย	แผน วิทยาศาสตร์	แผน ศิลป์คำนวณ	แผน ศิลป์ภาษา	แผน อื่นๆ
องค์ประกอบส่วนบุคคล					
แผนวิทยาศาสตร์	3.60	-	.11***	.18***	.17***
แผนศิลป์คำนวณ	3.49		-	.07	.06
แผนศิลป์ภาษา	3.42			-	.01
แผนอื่นๆ	3.43				-
องค์ประกอบระหว่างบุคคล					
แผนวิทยาศาสตร์	3.92	-	.10**	.19***	.19***
แผนศิลป์คำนวณ	3.82		-	.09	.09
แผนศิลป์ภาษา	3.73			-	.00
แผนอื่นๆ	3.72				-
องค์ประกอบด้านการปรับตัว					
แผนวิทยาศาสตร์	3.29	-	.14***	.15***	.14***
แผนศิลป์คำนวณ	3.15		-	.01	.00
แผนศิลป์ภาษา	3.14			-	.01
แผนอื่นๆ	3.15				-
องค์ประกอบด้านการจัดการความเครียด					
แผนวิทยาศาสตร์	3.32	-	.14***	.13*	.20***
แผนศิลป์คำนวณ	3.18		-	.01	.06
แผนศิลป์ภาษา	3.19			-	.07
แผนอื่นๆ	3.12				-
องค์ประกอบด้านภาวะอารมณ์ทั่วไป					
แผนวิทยาศาสตร์	3.77	-	.09**	.16***	.16***
แผนศิลป์คำนวณ	3.68		-	.07	.06
แผนศิลป์ภาษา	3.61			-	.07
แผนอื่นๆ	3.61				-
เชาวน์อารมณ์โดยรวม					
แผนวิทยาศาสตร์	3.80	-	.12***	.17***	.18***
แผนศิลป์คำนวณ	3.68		-	.05	.06
แผนศิลป์ภาษา	3.63			-	.01
แผนอื่นๆ	3.62				-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัยรุ่นชายสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกได้มากกว่าวัยรุ่นหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงอารมณ์ไม่พอใจ ความโกรธ ความก้าวร้าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูน่าจะเป็นตัวกำหนดประการหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นหญิงมีเชาวน์อารมณ์สูงกว่าวัยรุ่นชาย

3. ศาสนากับเชาวน์อารมณ์ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเชาวน์อารมณ์ จำแนกตามศาสนา ดังตาราง 5 พบว่าเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธและอิสลามไม่แตกต่างกัน ในเชาวน์อารมณ์โดยรวมเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบระหว่างบุคคล ด้านการ

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเขาวนอารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 3 ระดับ คือ ต่ำกว่า 2.00 (n = 341), ตั้งแต่ 2.00-2.99 (n = 772) และ ตั้งแต่ 3.00-4.00 (n = 271)

เขาวนอารมณ์		df	SS	MS	F
องค์ประกอบส่วนบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	10.00	5.00	35.40***
	ภายในกลุ่ม	1381	195.16	.14	
	รวม	1383	205.16		
องค์ประกอบระหว่างบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	10.05	5.03	28.47***
	ภายในกลุ่ม	1381	243.85	.18	
	รวม	1383	253.91		
องค์ประกอบการปรับตัว	ระหว่างกลุ่ม	2	7.53	3.76	29.43***
	ภายในกลุ่ม	1381	176.55	.13	
	รวม	1383	184.07		
องค์ประกอบการจัดการความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	2	4.82	2.41	8.74***
	ภายในกลุ่ม	1381	381.04	.28	
	รวม	1383	385.86		
องค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	7.00	3.50	19.69***
	ภายในกลุ่ม	1381	244.04	.18	
	รวม	1383	251.04		
เขาวนอารมณ์โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	9.21	4.61	39.71***
	ภายในกลุ่ม	1381	160.13	.12	
	รวม	1383	169.34		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จัดการความเครียด และด้านภาวะอารมณ์ทั่วไป ขณะที่พบว่าเขาวนอารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบการปรับตัวของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่เขาวนอารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคลและองค์ประกอบด้านการปรับตัวของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธสูงกว่านักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม อาจเป็นเพราะหลักคำสอนของศาสนาพุทธ อย่างน้อย 2 ข้อ คือ โยนิโสมนสิการ และมัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งมุ่งเน้นให้บุคคลมีสติรู้ตัว ใช้ความคิดอย่างอิสระ คิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลดำเนินชีวิตด้วยความรู้เท่าทันธรรมชาติของธรรมชาติ ไม่ยึดมั่นถือมั่นเอาตัวตนเข้าไปผูกมัดติดไว้ (พระเทพเวที, 2532, 669-670, 733-736) ดังนั้นชาวพุทธจึงมีคุณลักษณะของคนที่รู้สึกเป็นอิสระ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระทางความ

คิดในการตัดสินใจด้วยตนเอง มีความยืดหยุ่น สามารถปรับความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่าเขาวนอารมณ์ของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม

4. การเป็นผู้นำกับเขาวนอารมณ์ ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเขาวนอารมณ์จำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้นำ ดังแสดงในตาราง 6 พบว่าเขาวนอารมณ์โดยรวมของนักเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าเขาวนอารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบระหว่างบุคคล องค์ประกอบการจัดการความเครียด และองค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไปของนักเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำ

ตาราง 11 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ของคะแนนเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ตั้งแต่ 2.00-2.99 และตั้งแต่ 3.00-4.00

เชาวน์อารมณ์	ค่าเฉลี่ย	GPA ต่ำกว่า 2.00	GPA 2.00-2.99	GPA 3.00-4.00
องค์ประกอบส่วนบุคคล				
GPA ต่ำกว่า 2.00	3.38	-	.17***	.24***
GPA 2.00-2.99	3.55		-	.07*
GPA 3.00-4.00	3.62			-
องค์ประกอบระหว่างบุคคล				
GPA ต่ำกว่า 2.00	3.70	-	.17***	.24***
GPA 2.00-2.99	3.87		-	.07
GPA 3.00-4.00	3.94			-
องค์ประกอบกรปรับตัว				
GPA ต่ำกว่า 2.00	3.10	-	.13***	.22***
GPA 2.00-2.99	3.23		-	.09**
GPA 3.00-4.00	3.32			-
องค์ประกอบการจัดการความเครียด				
GPA ต่ำกว่า 2.00	3.14	-	.11**	.18***
GPA 2.00-2.99	3.25		-	.07
GPA 3.00-4.00	3.32			-
องค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไป				
GPA ต่ำกว่า 2.00	3.59	-	.13***	.21***
GPA 2.00-2.99	3.73		-	.07
GPA 3.00-4.00	3.80			-
เชาวน์อารมณ์โดยรวม				
GPA ต่ำกว่า 2.00	3.59	-	.16***	.23***
GPA 2.00-2.99	3.75		-	.07**
GPA 3.00-4.00	3.82			-

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบระหว่างบุคคล องค์ประกอบการจัดการความเครียด และองค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไปของนักเรียนที่มีประสบการณ์ การเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในต่างประเทศ หลายเรื่องที่พบความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์อารมณ์กับภาวะความเป็นผู้นำ เช่น Batastini (2001, Abstract) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์อารมณ์กับภาวะความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสหรัฐอเมริกา พบว่าคะแนนเชาวน์อารมณ์มีความ

สัมพันธ์กับคะแนนภาวะความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่า r เท่ากับ .66) และสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Click (2002, Abstract) ที่ศึกษา ระดับเชาวน์อารมณ์ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการบริหารการศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐเทนเนสซี ตะวันออกพบว่านักศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารงานมาอย่างน้อย 1 ปี จะมีระดับเชาวน์อารมณ์ในระดับปานกลาง ขณะที่นักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์การบริหารจะมีระดับเชาวน์อารมณ์ต่ำกว่า ขณะที่ Condren (2002, Abstract) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์-อารมณ์ ของผู้บริหารโรงเรียนกับภาวะความเป็นผู้นำ ตาม

การรับรู้ของคณะครูในโรงเรียน พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ Lourens (2002, Abstract) ได้ศึกษาภาวะความเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงในประเทศแอฟริกาใต้ พบว่าภาวะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบย่อยดังนี้ คือ การจูงใจตนเอง ความซื่ออกซื่อใจ และการตระหนักรู้ในตน

อาจกล่าวได้ว่า การที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับหรือเคยได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าหรือผู้นำจะมีคุณลักษณะเด่นที่แตกต่างจากนักเรียนคนอื่น ๆ ซึ่งคุณลักษณะเด่นที่ว่านี้อาจจะรวมถึงการเป็นผู้มีเชาวน์อารมณ์สูงนั่นเอง ในทางกลับกันอาจเป็นไปได้ว่านักเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้นำหรือหัวหน้าเกิดการเรียนรู้ว่าจะบริหารจัดการอารมณ์ของตนอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับบทบาทและหน้าที่ที่ตนได้รับ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ ทำให้นักเรียนที่มีประสบการณ์การเป็นผู้มีเชาวน์อารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์การเป็นผู้นำ

5. ระดับชั้นกับเชาวน์อารมณ์ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ดังแสดงในตาราง 7 พบว่านักเรียนทั้งสามระดับชั้นมีเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ คมเพชร ฉัตรสุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544, 54-54) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีเชาวน์อารมณ์ โดยรวมและองค์ประกอบส่วนบุคคลองค์ประกอบการปรับตัว องค์ประกอบการจัดการบริหารความเครียดและองค์ประกอบภาวะอารมณ์ทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นองค์ประกอบระหว่างบุคคลที่นักเรียนมีเชาวน์อารมณ์แตกต่างกัน

การที่นักเรียนที่เรียนระดับชั้นแตกต่างกันมีเชาวน์อารมณ์ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะนักเรียนเหล่านี้มีอายุใกล้เคียงกันมาก คืออายุระหว่าง 16-18 ปี พัฒนาการทางเชาวน์อารมณ์จึงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ นักเรียนเหล่านี้ยังเป็นเยาวชนที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งมีการจัดสภาพแวดล้อมและได้รับประสบการณ์การเรียนรู้และการอบรมคล้ายคลึงกัน ดังนั้นเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 จึงไม่

แตกต่างกัน

6. แผนการเรียนกับเชาวน์อารมณ์ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและเชาวน์อารมณ์โดยรวม ของนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน ดังตาราง 8 และ 9 พบว่านักเรียนที่เรียนแผนวิทยาศาสตร์ แผนศิลป์คำนวณ แผนศิลป์ภาษา และแผนการเรียนอื่นๆ มีเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและเชาวน์อารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละองค์ประกอบ และโดยรวมก็พบว่านักเรียนแผนวิทยาศาสตร์มีเชาวน์อารมณ์สูงกว่านักเรียนแผนศิลป์คำนวณ แผนศิลป์ภาษา และแผนการเรียนอื่นๆ ขณะที่นักเรียนแผนศิลป์คำนวณ แผนศิลป์ภาษาและแผนการเรียนอื่นๆ มีเชาวน์อารมณ์ไม่แตกต่างกัน

การที่นักเรียนแผนวิทยาศาสตร์มีเชาวน์อารมณ์สูงกว่านักเรียนแผนศิลป์คำนวณ แผนศิลป์ภาษาและแผนการเรียนอื่นๆ อาจเป็นเพราะว่าในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จะสามารถเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ได้นั้นจะต้องมีผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ซึ่งระบบการคัดเลือกนักเรียนที่เรียนดีเข้าเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ถือว่าเป็นการคัดสรรนักเรียนที่มีคุณลักษณะเด่นเข้าเรียน กล่าวคือนักเรียนเหล่านี้จะรับรู้ว่าคุณภาพและความสามารถเหนือกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจในตนเอง มีการมองโลกในแง่ดี และส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัว สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นได้ ซึ่งคุณลักษณะของนักเรียนที่เรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์เหล่านี้คือคุณลักษณะของผู้มีเชาวน์อารมณ์สูงนั่นเอง

7. ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมกับเชาวน์อารมณ์ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเชาวน์อารมณ์ในแต่ละองค์ประกอบและเชาวน์อารมณ์โดยรวมของนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 10 และ 11 พบว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00, ตั้งแต่ 2.00-2.99 และ ตั้งแต่ 3.00-4.00 มีเชาวน์อารมณ์แต่ละองค์ประกอบและโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทดสอบ

ความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละองค์ประกอบและโดยรวม พบว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00-4.00 มีเชาวน์อารมณ์สูงกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.99 และคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ขณะเดียวกันก็พบว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00-2.99 มีเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบ การปรับตัว และองค์ประกอบโดยรวมต่ำกว่านักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00-4.00

ผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง มีเชาวน์อารมณ์สูงกว่านักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Parker และคณะ (2004, 1325) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์อารมณ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในรัฐอลาบามา ประเทศแคนาดา พบว่าเชาวน์อารมณ์ในองค์ประกอบส่วนบุคคล องค์ประกอบระหว่างบุคคล องค์ประกอบ การปรับตัว องค์ประกอบการจัดการความเครียด และเชาวน์อารมณ์โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนเฉลี่ยสะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ Vela (2003, Abstract) ที่พบว่าเชาวน์อารมณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ในรัฐเท็กซัส มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ Stottlemyer (2002, Abstract) พบว่าเชาวน์อารมณ์ที่เกี่ยวกับทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปี 11 และ 12 ในรัฐเท็กซัสได้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับคำกล่าวของ Coleman (citing in Kierstead, 1999, 3; O'Neil, 1996, 6) ที่ว่าเชาวน์อารมณ์เป็นความสามารถของบุคคลชนิดหนึ่งที่สามารถทำนายความสำเร็จของบุคคลทั้งในเรื่องของความสามารถทางการเรียนและการทำงานได้ และสอดคล้องกับ Hein (2001 อ้างถึงใน อัจฉรา สุขารมณ์, 2544, 13) ที่พบว่าเด็กที่พ่อแม่มีการฝึกทักษะทางอารมณ์มาดีจะส่งผลให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามไปด้วย

การที่เชาวน์อารมณ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจเนื่องจากเด็กที่มีเชาวน์อารมณ์สูงจะรู้จักควบคุมอารมณ์ของตน สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ๆ มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง

มีความยืดหยุ่นและอดทนสูง สามารถจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นได้ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะส่งผลให้เด็กเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสุขภาพจิตที่ดีพร้อมจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ขณะที่เด็กที่มีเชาวน์อารมณ์ต่ำกว่ามักจะมีปัญหาการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น และส่งผลต่อสุขภาพจิตและการเรียนในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการศึกษานี้พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ร้อยละ 65 หรือประมาณ 2 ใน 3 มีเชาวน์อารมณ์ในระดับปานกลาง และพบว่านักเรียนร้อยละ 17 ของนักเรียนทั้งหมดมีเชาวน์อารมณ์อยู่ในระดับต่ำกว่าปานกลาง และพบว่านักเรียนชายที่เรียนแผนการเรียนศิลปศาสตร์ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า มีแนวโน้มว่าจะมีเชาวน์อารมณ์ต่ำกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน เช่น ผู้บริหาร อาจารย์แนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา ควรจะหาวิธีการหรือกิจกรรมที่จะส่งเสริมเชาวน์อารมณ์ให้กับนักเรียนกลุ่มดังกล่าว โดยอาจจะสอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมคาบแนะแนว กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กิจกรรมชมรมหรือชุมนุม รวมถึงกิจกรรมในคณะกรรมการนักเรียน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ จะส่งเสริมพัฒนาเชาวน์อารมณ์ของผู้เรียนได้อย่างดี

ครูผู้สอนในรายวิชาต่างๆ ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การเรียนแบบร่วมมือ เนื่องจากการเรียนแบบร่วมมือส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม คละกันระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย) กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและสูงระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย (นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย) ซึ่งกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ จะส่งเสริมให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ช่วยเหลือ และพึ่งพากันในลักษณะของความเท่าเทียม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และพัฒนาเชาวน์อารมณ์ไปพร้อมๆ กัน

สำหรับอาจารย์แนะแนว อาจจัดกิจกรรม หรือโครงการเฉพาะเพื่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ให้กับนักเรียน

กลุ่มเป้าหมายดังกล่าว เช่น การจัดกลุ่มให้คำปรึกษา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มเพื่อการฝึกอบรม หรือกลุ่มอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาเขาวนอารมณ์ของนักเรียนในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเปรียบเทียบกับตัวแปรต่างๆ เช่น ตัวแปรเพศ ศาสนา ระดับคะแนนเฉลี่ย ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง เป็นต้น

2. ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างเขาวนอารมณ์ของนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ความเครียด รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คมเพชร ฉัตรศุภกุล และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2544). การสร้างมาตรฐานประเมินและปกติวิสัยของฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่นไทย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 5(1), 19-36.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ประยุตโต). (2532). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- วีระวัฒน์ บันนิตมัย. (2542). *เขาวนอารมณ์ (EQ): ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต*. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟ็องฟ้า พรินต์ติ้ง.
- อัจฉรา สุขารมณ. (2544). บทบาทพ่อแม่ในการพัฒนา EQ ลูก. ใน *อัจฉรา สุขารมณ, วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี และอรพินทร์ ชูชม (บรรณาธิการ), อีคิว : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ* (หน้า 9-17). กรุงเทพฯ: Desktop.
- Batastini, Susan Dutch. (2001). The relationship among students' emotional intelligence, creativity and leadership. *Digital Dissertations*. Available: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/>

3006440. Accessed: 2002, Sep. 9.
- Ciarrochi, Joseph, Amy Y. C. Chan and Jane Bajgar. (2001). Measuring emotional intelligence in adolescents. *Personality and Individual Differences*, 31(7), 1105-1119.
- Click, Holly Solomon. (2002). An exploration of emotional intelligence scores among students in educational administration endorsement programs. *Digital Dissertations*. Available: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3042413>. Accessed: 2003, Sep. 8.
- Condren, Tammy Dayle. (2002). The relationship between principals emotional intelligence and leadership effectiveness. *Digital Dissertations*. Available: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3074392>. Accessed: 2004, Jan. 24.
- Feldman, Jill M. (2003). The relationship among college freshmen cognitive risk tolerance, Academic hardiness, and emotional intelligence and their usefulness in predicting Academic outcomes. *Digital Dissertations*. Available: <http://www.lib.umi.com/Dissertation/fullcit/3097694>. Accessed: 2004, Dec. 3.
- Gowing, Marilyn K. (2001). Measurement of individual emotional competence. In Cary Cherniss (Ed.). *The Emotionally Intelligent Workplace* (pp.83-131). San Francisco: Jossey-Bass.
- Holmes, Mark D. and Others. (2001). Evidence that emotional maladjustment is worse in man than in woman with psychogenic nonepileptic seizures. *Epilepsy & Behavior*, 2(6), 568-573.
- Johnston, Andrew W. (2003). A correlational study of emotional intelligence and aggression in adolescents. *Digital Dissertations*. Available: <http://www.lib.umi.com/Dissertation/fullcit/MQ82869>. Accessed: 2004, Dec. 3.
- Kierstead, James. (1999). Human resource management trends and issues : Emotional intelligence (EI) in the workplace. *PSC-RD : Emotional*

- Intelligence.** Available: <http://www.psc-cfp.gc.ca/research/personnel/ei-e.htm>. Accessed: 2002, Sep. 9.
- Lourens, Jan Francois. (2002). Chang-centered leadership and various correlates. **Digital Dissertations.** Available: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit>. Accessed: 2003, Sep. 8.
- O'Neil, John. (1996). On emotional intelligence: A conversation with Daniel Goleman. **Educational Leadership**, 54(4), 6-11.
- Parker, James D. and Others. (2004). Academic achievement in high school: does emotional Intelligence matter?. **Personality and Individual Differences**, 37(7), 1321-1330.
- Salovey, Perter and Others. (2000). Current directions in emotional Intelligence research. In Michael Lewis and Jeannette M. Haviland-Jones (Ed.), **Handbook of Emotions** (pp. 504-519). New York : The Guilford.
- Stottlemeyer, Barbara Grace. (2002). An examination of emotional intelligence: Its relationship to achievement and the implications for education. **Digital Dissertations.** Available: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit.3043592>. Accessed: 2003, Sep. 8.
- Vela, Robert H. (2003). The role of emotional intelligence in the academic achievement to first Year college students. **Digital Dissertations.** Available: <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit.3111388>. Accessed: 2004, Dec. 3.